

Vyhodnotenie pripomienok k zámeru o neurčení podniku s povinnosťou účtovania osobitných cien podľa § 97 ods. 2

č.: 19099/OREK/2023-48905

Bratislava 30.11.2023

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „úrad“) dňa 31.07.2023 zverejnil na svojom webovom sídle <https://www.teleoff.gov.sk/konzultacie/> zámer o neurčení podniku s povinnosťou účtovania osobitných cien. Úrad zároveň zverejnil Výzvu na podávanie pripomienok k zverejnenému návrhu. V zákonnej lehote boli úradu doručené vyjadrenia:

- spoločnosti Slovak Telekom a. s. (ďalej len „spoločnosť ST“)
- spoločnosti Orange Slovensko a. s. (ďalej len „spoločnosť Orange“)
- spoločnosti O2 Slovakia s. r. o. (ďalej len „spoločnosť O2“)
- Jednoty dôchodcov na Slovensku a Inštitútu pre výskum sociálno-ekonomických rizík (ďalej len „JDS“)

Stanovisko Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR bolo doručené po uplynutí lehoty určenej na vyjadrenie, úrad však predmetné stanovisko zverejňuje.

Zoznam skratiek:

- Zákon o elektronických komunikáciách č. 452/2021 Z. z. (ďalej len “ZEK“)
- Univerzálna služba (ďalej len „US“)
- Smernica Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2018/1972, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií (ďalej len „Kódex“)
- Vyhláška č. 474/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje minimálna rýchlosť prenosu dát v oboch smeroch (ďalej len „vyhláška 474/2022 Z. z.“)

Vyjadrenie spoločnosti ST

„Považujeme za správny záver úradu o prijateľnej cenovej úrovni uvedených druhov služieb z hľadiska poskytovania univerzálnej služby a to na celom území Slovenska. Je potrebné poukázať na skutočnosť, že náklady na využívanie každej z oboch druhov služieb predstavujú menej ako jedno percento priemerného mesačného disponibilného príjmu súkromnej

domácnosti a v prípade odoberania oboch druhov služieb je to iba 1,6 percenta. Pri takejto cenovej úrovni sú služby skutočne dobre dostupné prakticky ktorejkoľvek domácnosti.“

Stanovisko úradu:

Stanovisko spoločnosti ST nie je pripomienkou v zmysle čl. 2 bod 2 dokumentu: „Pravidlá upravujúce postup Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a dotknutých osôb pri konzultáciách (1/OREK/2022).“

Vyjadrenie spoločnosti Orange:

„Spoločnosť Orange Slovensko, a. s. nebola nikdy určená za poskytovateľa univerzálnej služby, ktorému by bola uložená povinnosť účtovania osobitných cien pre vybrané kategórie koncových užívateľov. Aj napriek uvedenému spoločnosť Orange Slovensko, a. s. od začiatku poskytovania svojich služieb pristupuje k výkonu podnikateľskej činnosti zodpovedne zohľadňujúc aj sociálne a hospodárske potreby spotrebiteľov. V tomto ohľade spoločnosť Orange Slovensko, a. s. kontinuálne vyvíja aktivity s cieľom ponúknuť spotrebiteľom prístup ku kvalitným a cenovo dostupným službám širokopásmového pripojenia prístupu k internetu a hlasovým komunikačným službám. Dovoľujeme si dať do pozornosti, že pre spotrebiteľov dlhodobo prevádzkujeme bezplatne Detskú linku – všeobecnú (116 111), linku pre Hľadané deti/Nezvestné deti (116 000), Sociálno-právnu poradňu a Rodičovskú linku (0800 500 500), a to bez toho, aby sme žiadali úhradu nákladov spojených s prevádzkovaním týchto liniek. Zároveň bez toho, aby boli našej spoločnosti uložené povinnosti účtovania osobitných cien osobitným kategóriám účastníkov, poskytujeme aj v súčasnosti cenovo prijateľné služby pre žiakov a študentov (držitelia kariet ISIC, EURO <26) a držiteľov kariet ITIC (YOXO paušál – s nekonečnými volaniami a SMS a 30 GB dát + dotácia 27 EUR na koncové zariadenie/5GB dát navyše, s možnosťou využitia služby neobmedzených dát počas 2x 1 kalendárny deň v mesiaci bez poplatku) vzhľadom na ich osobitné potreby v súvislosti s poskytovaním elektronických komunikačných služieb. Zároveň sa stotožňujeme so závermi úradu o tom, že ceny služieb podľa § 96 ods. 2 písm. a) a b) zákona o elektronických komunikáciách nepredstavujú pre spotrebiteľa s nízkymi príjmami alebo spotrebiteľa s osobitnými sociálnymi potrebami prekážku pre využívanie týchto služieb. Záverom nášho príspevku si dovoľujeme uviesť, že bez ohľadu na prípadné zrušenie povinnosti účtovať osobitné ceny aj naďalej zostane súčasťou podnikania našej spoločnosti podpora sociálnych potrieb našich zákazníkov.“

Stanovisko úradu:

Stanovisko spoločnosti Orange nie je pripomienkou v zmysle čl. 2 bod 2 dokumentu: „Pravidlá upravujúce postup Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a dotknutých osôb pri konzultáciách (1/OREK/2022).“

Vyjadrenie spoločnosti O2:

„Oceňujeme, že úrad vykonal skutočne podrobné preskúmanie dostupnosti služieb na miestnom trhu a to tak prieskum dostupnosti hlasových komunikačných služieb ako aj prieskum služieb primeraného širokopásmového prístupu k internetu. Považujeme za správne, že úrad sa zvlášť zamerlal aj na existujúcu substitúciu služieb poskytovaných prostredníctvom

pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení službami poskytovanými prostredníctvom mobilných sietí, a to tak hlasových ako aj služieb širokopásmového prístupu k internetu. Získané dáta sú výborným podkladom pre všetkých účastníkov trhu elektronických komunikácií o dostupnosti služieb na Slovensku, vrátane služieb pre spotrebiteľov s nízkymi príjmami a domácnosti spotrebiteľov s osobitnými sociálnymi potrebami. Nakoľko O2 Slovakia sa dlhodobo snaží uspokojiť potreby všetkých skupín zákazníkov, vrátane tých znevýhodnených, teší nás konštatácia úradu, že predmetné služby sú na Slovensku dostupné pre všetkých. Zvlášť nás teší, že práve naše produkty a služby (Malá Radosť, Dátová Radosť) sú najvýhodnejšími vo svojich kategóriách, a teda že sa nám darí prispievať k tomu, aby Slovensko bolo krajinou, kde sú moderné elektronické služby dostupné všade a všetkým. Za významný výstup predmetnej analýzy považujeme konštatovanie, že slovenský trh elektronických komunikačných služieb je skutočne konkurenčný a pestrý, a aj napriek pomerne nízkej úrovni kúpyschopnosti spotrebiteľov na trhu v porovnaní s inými krajinami EÚ prináša kvalitné služby za dostupné ceny. Zvlášť nás teší, že analýza potvrdila význam mobilných služieb, ako plnohodnotnej náhrady službám v pevnom umiestnení, a to najmä vo vzťahu k prístupu k službe pripojenia k internetu. Potvrdzuje to dlhodobú snahu O2 Slovakia o zdôrazňovanie významu služieb poskytovaných prostredníctvom mobilných sietí na Slovensku a to najmä v geograficky odľahlých regiónoch, riedko osídlených regiónoch, či oblastiach s nízkou úrovňou príjmov, ale aj všade tam, kde spotrebiteľia chcú aktívne využívať moderné digitálne služby aj mimo domácností. Podporujeme teda zámer úradu neurčiť podnik s povinnosťou účtovania osobitných cien a súhlasíme s prezentovanými závermi. Zároveň sme radi, že sme našou pro-spotrebiteľskou cenotvorbou prispeli k dosiahnutiu situácie, kedy ceny služieb na trhu „nepredstavujú pre spotrebiteľov s nízkymi príjmami prekážku pre využívanie týchto služieb.“

Stanovisko úradu:

Stanovisko spoločnosti O2 Slovakia nie je pripomienkou v zmysle čl. 2 bod 2 dokumentu: “Pravidlá upravujúce postup Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a dotknutých osôb pri konzultáciách (1/OREK/2022).“

Pripomienky Jednoty dôchodcov na Slovensku a Inštitútu pre výskum sociálno-ekonomických rizík

1. *„Pripomienka: rozsah univerzálnej služby neobsahuje mobilné služby. Členské štáty EÚ môžu v záujme zabezpečenia plnej sociálnej a hospodárskej účasti spotrebiteľov, teda aj seniorov, v spoločnosti, povinnosť univerzálnej služby rozšíriť aj na mobilné komunikačné služby. Slovenská republika toto do dnešného dňa nezabezpečila, a to napriek tomu, že pre zabezpečenie plnej sociálnej a hospodárskej účasti všetkých spotrebiteľov (nielen seniorov!) v slovenskej spoločnosti sú mobilné komunikačné služby absolútne kľúčové! Slovenská republika nedostatočnou transpozíciou Kódexu právne znemožnila zavedenie sociálneho mobilného tarifu prostredníctvom univerzálnej služby!“*

Stanovisko úradu:

Úrad v súvislosti s pripomienkou JDS preskúmal legislatívne podklady popisujúce úroveň a rozsah transpozície Kódexu do ZEK¹. Z podkladov ako aj samotného znenia čl. 84 ods. 2 Kódexu týkajúceho sa hodnotenia cenovej prijateľnosti US a taktiež podkladov mapujúcich úroveň transpozície vyplýva, že zaradenie mobilnej služby do US je nepovinné. Úrad napriek tomu vo svojich zámeroch týkajúcich sa univerzálnej služby posúdil a vyhodnotil geografickú a cenovú dostupnosť mobilných služieb, ktoré z pohľadu existujúcej dostupnosti a cenovej úrovne predstavujú okamžite dostupnú alternatívu k US a to nielen v mieste trvalého bydliska spotrebiteľa. Z podkladov a dát zverejnených v Zámere úradu o neurčení poskytovateľa s povinnosťou účtovania osobitých cien a na základe pravidelného monitoringu cien mobilných služieb vyplýva, že ceny mobilných služieb **nepredstavujú pre spotrebiteľov žiadnu z bariér týkajúcich sa zabezpečenia geografickej dostupnosti a cenovej prijateľnosti** takto poskytovaných služieb. Cena a okamžitá dostupnosť mobilných služieb významným spôsobom ovplyvňuje rozhodovanie spotrebiteľa pri jeho nákupoch.

Na trhu sú k dispozícii služby:

- a) Predplatený balík **Malá Radosť** so 100 jednotkami minút 2 GB dát na 30 dní za cenu 5 EUR vrátane DPH²;
- b) Predplatený balík **4ka Sloboda 100** so 100 jednotkami minút a 2 GB dát na 30 dní za cenu 6 EUR vrátane DPH³;

Úradom identifikované mobilné služby, ktoré kvalitou predstavujú potenciálny substitút k US sú pre spotrebiteľov dostupné za menej ako tretinu ceny, ktoré spotrebiteľ vynakladá na služby poskytované v pevnom umiestnení. (Vid' prepočet nižšie.)

- zistená najnižšia cena hlasovej komunikačnej služby poskytovanej prostredníctvom pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení bola 10 EUR s DPH mesačne (služba spoločnosti Orange Slovensko, a. s., Domácia linka Komfort),
- priemerná zistená mesačná cena služieb primeraného širokopásmového prístupu k internetu poskytovaného prostredníctvom pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení bola 12,41 EUR s DPH mesačne,
- cena spolu za obe služby: 22,41 EUR s DPH mesačne.

prepočet základných cien za služby patriace do predmetu US poskytovaných v pevnom umiestnení vs. cena mobilnej služby Sloboda 100

6 € / 22,41 €

=

¹ <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=499160>

² <https://www.radost.digital/>

³ <https://www.4ka.sk/cenniky-a-dokumenty#cenniky>

26,7 %

resp.

prepočet základných cien za služby patriace do predmetu US poskytovaných
v pevnom umiestnení vs. cena mobilnej služby Malá Radosť

5 € / 22,41 €

=

22,3 %

Zabezpečenie geografickej a cenovej dostupnosti mobilných služieb v rámci povinností US nie je podľa ZEK a ani podľa Kódexu povinné, pričom požiadavka na takúto zmenu znenia ZEK nebola v čase pripomienkového konania v rámci legislatívneho procesu nikým predložená. V uvedenom kontexte je treba poukázať aj na fakt, že úrad nie je subjektom, ktorý predkladal návrh zákona, predkladateľom bola vláda SR prostredníctvom ministerstva dopravy SR. Zároveň úrad považuje zabezpečenie dostupnosti služieb patriacich do predmetu US poskytovaných v pevnom umiestnení pre spotrebiteľov za strategicky najprogressívnejšie riešenie, zabezpečujúce dostupnosť k týmto službám z pohľadu ich bezpečnosti a neskoršieho vývoja sietí. Tento spôsob poskytovania služieb je aj preferovaným a odporúčaným riešením podľa Odporúčania BoR (20) 99 vydaného orgánom európskych regulátorov.

Záver: Pripomienka č.1 neakceptovaná.

2. *„Pripomienka: je potrebné zvýšiť prehodnocovanie dostupnosti univerzálnej služby na minimálne 1x ročne. Počas osobného stretnutia vedenia Úradu so zástupcami JDS a IVRA k ich pripomienkam k Aukcii dňa 18.8.2023 bol diskutovaný aj inštitút univerzálnej služby. Zástupcovia JDS a IVRA vyjadrili požiadavku, aby, vzhľadom na dynamicky sa meniacu hospodársku a sociálnu situáciu v SR, bola dostupnosť univerzálnej služby zo strany Úradu skúmaná častejšie, a to minimálne vo frekvencii 1x ročne. V tejto frekvencii je tiež potrebné zo strany Úradu prehodnocovať aj minimálne parametre univerzálnej služby, a to predovšetkým prenosovú rýchlosť širokopásmového pripojenia k internetu. „*

Stanovisko úradu:

Opakované a plánované posúdenie cenovej dostupnosti univerzálnej služby s analýzou vývoja cien týchto služieb a disponibilných príjmov ohrozených skupín, a to najmä s ohľadom na novelu ZEK bude predmetom opakovaného posúdenia úradu v spolupráci s inými dotknutými ministerstvami a inštitúciami. Proces pravidelného preskúmavania US je stanovený v § 98 ods. 10 ZEK a preto požiadavka JDS na prehodnocovanie US minimálne 1x ročne mala byť zo strany JDS predložená v rámci legislatívneho procesu do pripomienkového konania.

Úrad nezávisle od zákonného režimu preskúmania US, posudzuje aj úroveň cien vybraných mobilných služieb, ktoré pravidelne zverejňuje na svojom webovom sídle⁴. Úrad zároveň raz ročne monitoruje úroveň a vývoj cien vybraných produktových košov, ako súčasť tzv. DESI reportu (Digital Economy and Society Index), ktorý monitoruje úroveň cien balíkových produktov v medzinárodnom porovnaní s ohľadom na paritu kúpnej sily obyvateľov v jednotlivých členských štátoch.

K námietke prehodnotenia parametrov US úrad uvádza nasledovné vyjadrenie:

Vyhláška 474/2022 Z. z. definuje minimálnu rýchlosť prenosu dát v oboch smeroch (10/1 Mbit), ktoré musí spĺňať produkt s charakterom univerzálnej služby podľa § 96 ods. 3 ZEK. Jednoznačné určenie kritérií parametrov univerzálnej služby umožňuje zabezpečenie geografickej dostupnosti služieb uvedených v § 96 ods. 3 ZEK a zároveň garantuje dostupnosť produktu pre cenovo senzitivne skupiny obyvateľov. Úrad pravidelne monitoruje vývoj a úroveň cien služieb patriacich do predmetu povinností univerzálnej služby. Výsledkom tohto prieskumu je fakt, že produkty, ktoré spĺňajú kritériá univerzálnej služby sú na trhu k dispozícii. Úrad pri tvorbe parametrov US postupoval v zmysle ZEK a zároveň podľa Odporúčania vydaného orgánom európskych regulátorov v správe mapujúcej najlepšie postupy členských štátov zverejnené na podporu vymedzenia služby širokopásmového prístupu k internetu BoR (20) 99⁵, kde parametre a typ produktu, ktoré úrad určil sú totožné s parametrami, ktoré definovala a využíva väčšina členských štátov. Úrad postupuje podľa ZEK, v zmysle ktorého je povinný pri službe primeraného širokopásmového prístupu k internetu, ako súčasť US určiť také parametre rýchlosti, ktoré umožňujú spotrebiteľovi využívať **minimálne** služby uvedené v § 96 ods. 3 ZEK.

Minimálnu rýchlosť prenosu dát úrad podľa § 96 ods. 4 ZEK stanovuje všeobecne záväzným právnym predpisom, pričom zohľadňuje minimálnu šírku pásma využívanú väčšinou spotrebiteľov na území SR a správu orgánu európskych regulátorov o najlepších postupoch členských štátov zverejnenú na účely vymedzenia služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu. Minimálnu rýchlosť prenosu dát aktuálne stanovenú vo Vyhláške 474/2022 Z. z. úrad podľa uvedeného zákonného ustanovenia prehodnocuje na základe aktualizovanej správy orgánu európskych regulátorov o najlepších postupoch členských štátov zverejnenej na účely podpory vymedzenia služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu.

Záver: Pripomienka č.2 neakceptovaná

3. *„Pripomienka: je potrebné zosúladiť parametre univerzálnej služby s vládou SR schváleným Národným plánom širokopásmového pripojenia. Národný plán širokopásmového pripojenia (ďalej len „NBP“) bol schválený 16. marca 2021 vo vláde Slovenskej republiky. Po jeho preštudovaní je zrejmé, že parametre univerzálnej služby,*

⁴ <https://www.teleoff.gov.sk/najlacnejsie-produkty-mobilnych-operatorov/>

⁵ <https://www.berec.europa.eu/en/document-categories/berec/reports/berec-report-on-member-states-best-practices-to-support-the-defining-of-adequate-broadband-internet-access-service-ias>

ktoré Úrad určil vo svojej vyhláške č. 474/2022 Z. z.3 , a to predovšetkým minimálne prenosové rýchlosti (najmenej 10 Mbit/s pre sťahovanie dát v zostupnom smere a najmenej 1 Mbit/s pre odosielanie dát) sú zastaralé a v nesúlade s NBP. JDS a IVRA sú presvedčení, že Úrad úplne podcenil predovšetkým rýchlosť odosielania dát, ale tiež rýchlosť sťahovania dát, ktoré nezodpovedajú dnešným nárokom aj úplne bežných spotrebiteľov ako sú seniori alebo študenti. Úrad sa pritom pri definícii parametrov univerzálnej služby mohol inšpirovať aj rôznymi medzinárodnými skúsenosťami – napríklad USA alebo Švédskom . Preto žiadame, aby Úrad v rámci univerzálnej služby zlepšil jej parametre – primerane ich zvýšil a zosúladiť s NBP. Úrad by mal teda svoj súčasný Zámer stiahnuť a posúdiť dostupnosť univerzálnej služby podľa § 96 ods. 2 písm. a) a b) ZEK až po zmene jej parametrov – teda až potom, čo jej parametre budú zodpovedať požiadavkám roku 2023 a nie minulého storočia.“

Stanovisko úradu:

Národný plán širokopásmového pripojenia (ďalej len „NPŠP“) je strategický dokument vlády SR popisujúci spôsob pokrytia územia SR optickými sieťami s cieľom dosiahnuť rýchlosť 1 Gbit/s, čo je ďaleko za rýchlosťou definovanou pre US. NPŠP nie je legislatívne záväzným dokumentom garantujúcim práva občanov na prístup k univerzálnej službe na rozdiel od právne záväznej formy, ktorou ZEK je. Parametre širokopásmového pripojenia v NPŠP sú stanovené s ohľadom na zabezpečenie pokrytia územia pripojením s vlastnosťami, ktoré zabezpečia budúce nároky občanov na pripojenie bez nutnosti zmeny pasívnej infraštruktúry. Parametre širokopásmového pripojenia uvedené v NPŠP nie je možné priamo ani nepriamo aplikovať na univerzálnu službu.

Právo občanov EÚ na prístup ku kvalitným službám garantuje aj strategický plán Európskej Komisie a Európskeho parlamentu s názvom Digitálny kompas 2030⁶. Dôležitou súčasťou implementácie Digitálneho kompasu sú nadnárodné projekty. Pre dosiahnutie stanovených cieľov tak Digitálny kompas 2030 vytvára spoločnú riadiacu štruktúru založenú na pravidelnom monitorovaní stanovených cieľov podľa DESI (Digital Economy and Society Index), do ktorých sa úrad aktívne zapája. Úrad zároveň upozorňuje, že technické parametre definované pre rýchlosť US sú výrazne odlišné od technických parametrov služby širokopásmového prístupu k internetu definovaných v uvedenom dokumente. K pripomienke ohľadne parametrov rýchlosti US je stanovisko Úradu uvedené v predchádzajúcej pripomienke.

Záver: Pripomienka č.3 neakceptovaná

4. *„Pripomienka: Úrad bezdôvodne neurčil povinnosť účtovania osobitných cien, a to napriek tomu, že napríklad viac ako 346 tisíc seniorov v SR sa nachádza s príjmom, starobným dôchodkom pod hranicou chudoby 491 EUR mesačne. Okrem mobilných služieb potrebujú seniori v SR využívať aj ďalšie služby elektronických komunikácií, ako sú pevná linka a pevné pripojenie k internetu. Úrad vo svojom Zámere nesprávne*

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>

vyhodnotil cenovú dostupnosť univerzálnej služby. Podľa Spotrebného koša pre rok 2023 Štatistického úradu SR môžu seniori s priemerným starobným dôchodkom v júli 2023 (55% z 1.106.985 poberateľov starobných dôchodkov) vo výške 580,06 EUR mesačne vynaložiť na telekomunikačné služby maximálne 10,44 euro mesačne, čo je výrazne menej, ako je úroveň, ktorú úrad vo svojom Zámere považuje v rámci SR za cenovo dostupnú pre univerzálnu službu. Jedná sa o veľkú skupinu viac ako 608 tisíc seniorov. Ešte viac je ohrozená skupina viac ako 346 tisíc seniorov s príjmom, starobným dôchodkom pod hranicou chudoby 491 EUR mesačne, ktorá môže vynaložiť na telekomunikačné služby mesačne maximálne 8,8 EUR.

Záveru Úradu o cenovej dostupnosti univerzálnej služby pre spotrebiteľov s nízkymi príjmami, akými sú aj seniori, sú, vzhľadom na hore uvedené informácie z oficiálnych zdrojov, nesprávne a zavádzajúce. Žiadame, aby preto Úrad svoj súčasný Zámer stiahol a predložil ho opätovne v aktualizovanej podobe až po doplnení mobilných služieb do rozsahu univerzálnej služby, určení povinnosti účtovania osobitných cien univerzálnej služby pre oblasť mobilných služieb (zavedenie mobilného sociálneho tarifu), a tiež po zapracovaní našej pripomienky č. 4.“

Stanovisko úradu:

Pripomienka JDS sa opiera o tvrdenie nedostatočného posúdenia postavenia vybranej skupiny obyvateľov a teda seniorov poberajúcich starobný dôchodok. Úrad sa v rámci zákonom definovaných povinností, v čase vydania zámeru zaoberal najmä:

- a) Vývojom a úrovňou cien služieb patriacich do predmetu US, a to s ohľadom na vývoj spotrebiteľských cien a vývoj výšky priemernej mzdy v národnom hospodárstve (v zmysle § 97 ods. 1 ZEK), pričom posudzoval príjem, ktorým disponuje priemerná domácnosť ako celok;
- b) Potencionálnym hodnotením postavenia spotrebiteľov s nízkymi príjmami a osobitými sociálnymi potrebami a ich schopnosťou platiť za služby poskytované v kvalite určenej pre US a ekvivalentný pomer výdavkov, ktoré za tieto, alebo porovnateľné služby vynakladajú domácnosti s priemerným príjmom.

Právne predpisy účinné v čase zverejnenia predmetného zámeru definovali spotrebiteľa s nízkymi príjmami, ako spotrebiteľa poberajúceho minimálne výšku životného minima. Výška životného minima platná v čase vydania predmetného zámeru úradu slúžila ako metodický ukazovateľ, voči ktorému úrad posudzoval cenovú dostupnosť US. Úrad sa v rámci svojho prieskumu zameril najmä na zabezpečenie pokrytia a teda aj dostupnosti US v mieste trvalého bydliska obyvateľov, pričom domácnosť definoval podľa priemerného počtu členov z dát publikovaných štatistickým úradom.

Výšku priemerného ekvivalentného príjmu hypotetickej nízko príjmovej domácnosti úrad preto vypočítal ako súčet životného minima pripadajúceho na priemerný počet členov slovenskej domácnosti publikovaný Štatistickým úradom SR (ďalej len „ŠÚ“).

Pre výpočet ekvivalentného životného minima úrad použil údaje ŠÚ o priemernom počte členov domácnosti za 1. kvartál 2022 (2,94 členov)⁷ a metodiku Ministerstva práce, sociálnych

⁷ https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/ps2026qs/v_ps2026qs_00_00_00_sk

vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) pre výpočet životného minima domácnosti⁸. Detailné rozdelenie členov priemernej rodiny v SR prezentuje Graf č.1 (str.11) uverejnený v Zámere úradu o neurčení podniku s povinnosťou účtovania osobitných cien. Z grafu a uvedených prepočtov je zjavné, že úrad započítal do hypotetickej domácnosti s nízkym príjmom aj členov domácnosti poberajúcich dôchodok, v zmysle dostupných štatistických podkladov. Ekvivalentné životné minimum (disponibilný príjem) modelovej domácnosti predstavuje sumu 512,68 € mesačne.

Hypotetické náklady tejto domácnosti na služby US (hlasová komunikačná služba a služba širokopásmového prístupu k internetu poskytované prostredníctvom pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení) sú porovnateľné s percentuálnymi výdavkami priemernej slovenskej domácnosti, ktoré táto bežne vynakladá na telekomunikačné služby. Domácnosť s disponibilným hypotetickým príjmom na úrovni životného minima je schopná vynaložiť ekvivalentný percentuálny výdavok vo výške 3,40 % až 4,37 % na služby definované ako US, pričom bežná domácnosť nezávisle od výšky svojho príjmu vynaložila v roku 2021 4,05% výdavkov na telekomunikačné služby.

Výška priemerného starobného dôchodku jednotlivca, na ktorý sa JDS odvoláva preto z pohľadu úradu nie je reprezentatívnou vzorkou príjmu slovenských domácností, a to ani za predpokladu, že domácnosť je jednočlenná.

Príjem jedno a viac členných domácnosti tvorí súčet príjmov viacerých dávok systému sociálneho zabezpečenia, ktorý úrad vzhľadom na jeho robustnosť a variabilitu neposudzoval.

Úrad v predmetnom dokumente zároveň uviedol aj iné ponuky produktov a služieb poskytované prostredníctvom mobilného pripojenia (Malá Radosť od spoločnosti O2 Slovakia, Predplatenka od spoločnosti Slovak Telekom alebo Sloboda 100 od spoločnosti SWAN Mobile), ktoré v súčasnosti predstavujú okamžite dostupnú alternatívu k US, ktorá pokrýva finančné limity uvedené JDS.

Výsledkom absencie relevantných štatistických dát a ich preukázateľnosti je [novela ZEK⁹ účinná od 1.9.2023](#), ktorá mení definíciu nízkopríjmového spotrebiteľa z osôb s príjmom pod životným minimom na príjemcov pomoci v hmotnej núdzi. Návrh novely na jednej strane znamená zúženie pôvodnej skupiny nízkopríjmových spotrebiteľov, na druhej strane však medzi nízkopríjmových spotrebiteľov spadajú osoby, ktorých domácnosti síce majú príjmy nad životným minimom, ale sú príjemcami dávky pomoci v hmotnej núdzi. Týmto domácnostiam na rozdiel od súčasného právneho stavu bude garantovaná cenová dostupnosť služieb definovaných zákonom ako US.

Opakované a plánované posúdenie cenovej dostupnosti univerzálnej služby s analýzou vývoja cien týchto služieb a disponibilných príjmov ohrozených skupín bude predmetom posúdenia úradu v spolupráci s inými dotknutými ministerstvami a inštitúciami k 31.12.2024.

Záver: Pripomienka č.4 neakceptovaná

⁸ https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/ps2026qs/v_ps2026qs_00_00_00_sk

⁹ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/452/20230901>

Závěrečné stanovisko úradu k pripomienkam JDS: Pripomienky neakceptované.

Stanovisko Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR k použitiu údajov zo zisťovania EU SILC na hodnotenie cenovej dostupnosti služieb súvisiacich s univerzálnou službou.

Považujeme za potrebné upozorniť na nevhodnosť použitia údajov o príjmoch podľa metodiky EU SILC na účel zisťovania cenovej dostupnosti služieb z týchto dôvodov:

1. *Ako sa uvádza v dokumente „Zámer úradu neurčiť podnik s povinnosťou účtovania osobitných cien podľa § 97 ods. 2“ Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb pri zisťovaní cenovej dostupnosti ako smerodajný ukazovateľ disponibilného príjmu spotrebiteľov s osobitnými sociálnymi potrebami, t. j. v zmysle metodického postupu disponibilného príjmu domácností spotrebiteľov so zdravotným postihnutím, úrad identifikoval údaje v publikácii ŠÚ SR Vybrané indikátory sociálnej situácie osôb so zdravotným postihnutím, konkrétne jej posledného vydania z mesiaca marec 2023, takto: Uvedená publikácia uvádza, že:*
 - *priemer ekvivalentného disponibilného príjmu všetkých domácností SR na osobu a mesiac dosiahol za rok 2021 podľa metodiky EU SILC výšku 794 EUR,*
 - *priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností SR s osobami so zdravotným postihnutím na osobu a mesiac dosiahol za rok 2021 podľa metodiky EU SILC výšku 834 EUR,*
 - *priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností SR bez osôb so zdravotným postihnutím na osobu a mesiac dosiahol za rok 2021 podľa metodiky EU SILC výšku 758 EUR.*
2. *Ako sa uvádza v citovanom dokumente ŠÚ SR, pri definovaní osôb so zdravotným postihnutím (ZP) boli použité dva základné koncepty, ktoré záviseli od typu použitého výberového zisťovania. V zisťovaní VZPS sú osoby so ZP definované cez objektívnu otázku o tom, či osobe bolo priznané zdravotné postihnutie. V zisťovaní EU SILC sú osoby so ZP definované cez subjektívnu otázku o tom, do akej miery sú obmedzovaní pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému. Na túto otázku boli možné 3 odpovede:*
 - *veľmi obmedzovaný*
 - *obmedzovaný, ale nie veľmi*
 - *vôbec neobmedzovaný*

Ak osoby uviedli, že boli aspoň čiastočne obmedzovaní pri vykonávaní bežných denných činností, boli v zisťovaní EU SILC považované za zdravotne postihnuté (ZP).

3. *Osoby považované za zdravotne postihnuté podľa zisťovania EU SILC predstavujú veľkú skupinu osôb, do ktorej patria všetky osoby, ktoré uviedli, že boli aspoň čiastočne obmedzované pri vykonávaní bežných denných činností. Napríklad osoby s občasnou migrénou, s bolesťou chrbta z dlhého sedenia, ..., ktoré môžu mať nadpriemerné príjmy a vyššiu kvalifikáciu a nemajú žiadne nároky na benefity z dôvodu ich subjektívneho*

vyjadrenia dostačujúceho pre uznanie za osobu so zdravotným postihnutím podľa kritérií zisťovania EU SILC.

4. *Len menšiu časť zo skupiny osôb podľa odseku 3 tvoria osoby so ZP definované cez objektívnu otázku o tom, či osobe bolo priznané zdravotné postihnutie (zisťovanie VZSP). Len časť týchto osôb so ZP spĺňa kritériá podmieňujúce možnosť získať benefity súvisiace s univerzálnou službou držiteľ preukazu osoby s ŤZP z dôvodu zrakového alebo sluchového postihnutia na základe posúdenia podľa zákona 447/2008.*
5. *Z uvedeného je zrejmé, že údaje podľa zisťovania EU SILC na účely cenovej dostupnosti o počte potenciálnych beneficiary sú niekoľkonásobne nadsadené v porovnaní s potenciálnymi príjemcami benefitov súvisiacich s univerzálnou službou. Svedčia o tom aj údaje čerpané z citovaného dokumentu ŠÚ SR. Napríklad v tabuľke 2.1 Podiel osôb so ZP a podiel domácností, v ktorých žijú osoby so ZP sa pre rok 2021 uvádza, že osoby so ZP tvoria 30.3% obyvateľstva a rodiny s členom so zdravotným postihnutím predstavujú 51.7% všetkých rodín čo je niekoľko násobne viac ako počet oficiálne posúdených osôb so zdravotným postihnutím a ich domácností.*
6. *Podiel objektívne posúdených osôb so zdravotným postihnutím prirodzene narastá s vekom a podľa našich skúseností väčšina takýchto osôb žije osamele alebo v dvojčlenných rodinách, v ktorých sú často obaja partneri osobami so zdravotným postihnutím, čo môže použité údaje ďalej skresľovať.*
7. *Údaje v tabuľke 2.1.2 Priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností v EUR na mesiac (podľa EU SILC) sa v dokumente ÚREKPS nesprávne uvádzajú ako na osobu a mesiac, nie na celú domácnosť.*

Na základe vyššie uvedených skutočností si dovoľujeme tvrdiť, že je nevhodné použitie štatistického zisťovania podľa metódy EU SILC na posúdenie cenovej dostupnosti a všeobecnej potreby osobitných požiadaviek na poskytovanie služieb spotrebiteľom so zdravotným postihnutím. Realistickejšiu predstavu o počte potenciálnych príjemcov benefitov súvisiacich s univerzálnou službou môže poskytnúť aktuálny počet príjemcov týchto benefitov a skutočne oficiálne uznaných osôb s daným zdravotným postihnutím, ktoré sú držiteľmi preukazu osoby s ŤZP resp. osoby s ŤZP so sprievodcom. Nemáme údaje o priemerných príjmoch domácností týchto osôb, ale z ich definície je zrejmé, že budú nižšie ako príjmy domácností s členom so zdravotným postihnutím podľa zisťovania metódou EU SILC.“

Stanovisko úradu:

Úrad sa v rámci svojho posúdenia venoval otázke posúdenia potencionalnej potreby určenia maximálnych cien (tzv. stropových cien) služieb s charakterom US pre spotrebiteľov s nízkymi príjmami a pre spotrebiteľov s osobitými sociálnymi potrebami. V rámci posúdenia ekonomického postavenia tejto skupiny úrad použil všeobecne dostupné štatistické zisťovanie tzv. EU SILC. Štúdia v celom rozsahu hodnotí a popisuje indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia občanov. Koncept štúdie a výberové zisťovanie vychádzajú z Nariadenia Európskeho parlamentu a rady EÚ 2019/1700 z 10. októbra 2019, ktorým sa zavádza spoločný rámec pre európske štatistiky o osobách a domácnostiach na základe individuálnych údajov zbieraných zo vzoriek, ktorým sa menia predchádzajúce nariadenia Európskeho parlamentu a Rady.

Vzhľadom na absenciu reálnych štatistických podkladov mapujúcich postavenie spotrebiteľov z pohľadu ich socioekonomického postavenia v prepojení na systém sociálneho zabezpečenia jednotlivých skupín obyvateľstva, a to vrátane spotrebiteľov so zdravotným postihnutím, sa úrad v rámci svojho posúdenia zaoberal najmä výškou ceny služieb s kvalitou US a jej cenovou prijateľnosťou špecificky pre vyššie zmienenú skupinu spotrebiteľov. Absenciu dát mapovania príjmov a skladby domácností, v ktorých žijú spotrebiteľia so zdravotným znevýhodnením potvrdzuje aj vyjadrenie samotnej Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR.

K námietkam týkajúcim sa nesprávneho posúdenia veci úrad uvádza, že vychádzal z podkladov výberového zisťovania definovaných ŠÚ a teda zo subjektívneho posúdenia stavu občanov, ktorí hodnotili svoj zdravotný stav, čo je skutočnosť, ktorá môže a nemusí viesť k neskoršiemu znevýhodneniu na strane občana.

Úrad pred tým, ako pristúpil k aplikácii a osvojeniu si vyššie zmienených a namietaných štatistických podkladov overoval dostupnosť štatistických podkladov o občanoch so zdravotných postihnutím, a to na základe rokovaní so zástupcami z MPSVR. Z informácií vyplynula skutočnosť, že samotná informácia o počte členov, ktorí sú držiteľmi preukazov ŤZP resp. osoby s ŤZP so sprievodcom je len orientačná, nakoľko sa zakladá na dobrovoľnosti samotného žiadateľa, ktorý žiada o vydanie predmetného preukazu, pričom samotná žiadosť je ešte posudzovaná MPSVR. Vyvodenie počtu občanov so zdravotným postihnutím na základe počtu členov s preukazom ŤZP teda nie je objektívnym posúdením celkového počtu občanov so zdravotným znevýhodnením. Analogicky, úrad skúmal hodnotenie príjmu jednotlivých spotrebiteľov so zdravotným znevýhodnením na základe ich zaradenia do systému poberania dávky tzv. invalidný dôchodok, ktorý sa taktiež ukázal ako nedostatočne preukazný. Zaradenie občana do systému poberania invalidného dôchodku môže byť dočasné (vzhľadom na zlepšenie zdravotného stavu žiadateľa) alebo trvalé, avšak netýka sa jeho schopnosti naďalej pracovať, resp. súbežne poberať iné dávky zo systému sociálneho zabezpečenia.

Námietka nesprávneho posúdenia ekvivalentného príjmu domácností úradom, vychádzala z podkladov uvedených v EU SILC, ktoré vychádzajú z metodického usmernenia hodnotenia príjmu domácností, nie jednotlivca a to na základe metodického usmernenia OECD.¹⁰

V rámci komplexného hodnotenia postavenia občanov preto úrad použil vyššie uvedené štatistické porovnanie, ktoré posudzuje postavenie občanov jednotne vzhľadom na jednotný rámec posudzovania definovaný vyššie uvedeným Nariadením č. 2019/1700.

Záver:

Pripomienky neakceptované.

¹⁰ <https://www.oecd.org/els/soc/OECD-Note-EquivalenceScales.pdf>